

STRESZCZENIE

„Niepodobny do niczego” arcypoeemat w cieniu „Cheruba skrywającego”.

Anielli Juliusza Słowackiego w świetle teorii Harolda Blooma

Rozprawa stanowi rodzaj odczytania wielkiego poematu Juliusza Słowackiego *Anielli* przy użyciu kontrowersyjnej metody badania utworów literackich autorstwa Harolda Blooma. W pracy wykorzystane zostały narzędzia wypracowane przez amerykańskiego badacza w oparciu o teksty jego autorstwa zarówno te przełożone język polski i znane na naszym gruncie badawczym, jak i te mniej znane, angielskojęzyczne. W świetle koncepcji „Jęku przed wpływem”, jaki odczuwa adept wobec przytłaczającej go twórczości jego wielkiego poprzednika, ukazana została skomplikowana relacja twórczości Słowackiego względem dzieł Adama Mickiewicza. Największy, zdaniem autorki rozprawy, agon polskich wieszczów doby romantyzmu jest najlepszym polem do prowadzenia badań nad tekstami z wykorzystaniem Bloomowskiej koncepcji intertekstualności. W jego metodzie odczytywania utworów jako efektu agonicznego ścierania się wielkich twórców na poetyckim pamiątki istotny element zajmuje symbolika Cheruba skrywającego. W rozprawie doktorskiej postać ta stanowi punkt wyjścia do prowadzenia badań nad dziełami Słowackiego przez pryzmat postaci anielskich pojawiających się w jego twórczości.

Rozprawę otwiera obszerny rozdział, w którym została szczegółowo opisana koncepcja autorstwa amerykańskiego krytyka literatury. Wyjaśnione zostały wszystkie enigmatyczne pojęcia i założenia Bloomowskiego projektu, przybliżone zostało psychologiczne i retoryczne tło jego rozważań oraz zasady występowania racji rewizjonerskich w tekstach literackich. Kolejny rozdział został poświęcony postaciom aniołów pojawiających się w twórczości Mickiewicza i Słowackiego oraz przypisywanej im przez badaczy literatury symboliki oraz funkcji w tekście. Rozdział trzeci to praktyczne zastosowanie narzędzi wypracowanych przez Blooma do odczytania znaczeń poematu Słowackiego *Anielli* przez pryzmat funkcjonujących w dziele aniołów oraz w odniesieniu do twórczości Mickiewicza. W rozdziale została także nakreślona mapa występujących w utworze racji rewizjonerskich w oparciu o Bloomowską koncepcję mapy błędzenia. Ostatni

rozdział autorka rozprawy poświęciła wierszowi Słowackiego [*J stał Anieli... z grobu... za
nim wszystkie duchy*], który stanowi tematyczną kontynuację poematu *Anieli*. Wiersz
z okresu genezyjskiego poety także został odczytany przy zastosowaniu Bloomowskiego
projektu poetyckiej zależności oraz w kontekście intertekstualnego dialogu utworu Słowacki
z dziełami Mickiewicza.

D. Gajda